

SIKLJOPEN ANDE VRJAMA COVIDO 19

Sa si khondžjardino pala širdopen e školake beršesko, e bututne si pala o sikljovipen ande škole. Bututne dadore mothodine te lenge čhavre džan ande škola katar o 1.septembri, mothoda o Ministerio palo o sićopen o Mladen Šarčević thaj moldija kaj si sa khondžjardino pala o širdopen e neve školake beršesko ande e Srbia. Vov vađe mothoda kaj si o intrego programo sikljiovimasko snimime pala o septembri čnoh pe Rdaio televizija Serbiaki. O sikljovipen ande škole ande Srbija činadino si ande maškarutno čhon marci kana vaš e epidemija korona viruso giravdilo birindosko ačhipen.

E analiza operativne planurengo save dine e fundutne škole ande Serbia, sikadine kaj majbaro đindo sikljovengo mathodine kaj kam te katar o 1.septembri te džan ande škola, dži kaj feri 3,7 procenturja sikljovne uladinepe pala sikljopen katar o kher.

E školen sas undžilpen te dži ko 27.avgusto e školake rajareng den e operative planurja thaj e mothodimata savi si phandadine uladine programurenca pal sićopen thaj brjaripen a save si phandadine e kujtne lesjamutnenca katar o buxljripe maxrime nasvalimta Covid 19.

Kana si alafi pala angluno cikluso e sićopako, 3,1 procenturja sikljovne katar o angluno dži ko štarto klasa mangline te sikljoven kheral, džikaj pala kodova modelo sikljimasko godorisajle 4,3 procenturja sikljovne ande dujto cikluso.

E škole ando kotore operativne planurengo mothodisajle vi pala o modelo e

sikljarimasko. Ando angluno cikluso fundutne školako pala sikljaripe savo inkerelpe ande klase ando pherdo somćivdipe godorisajle 37,9 procenturja, jal 479 škole, a pala uladipe pe duj grupe si 229 škole, jal 23,7 procenturja. Varesave škole save len le kombinacije e mothodine modelengo po niveli somjekhutne klasengo - varesave klase keren ando pherdino somćivdipe, a varesave uladonpe.

Kotor školengo silen specifikani organizacia, sar kaj si bašalutne, baletsikane thaj specialne škole., kerdine organizacia po veraver modeli, jer si len individualno sikljopen jal sikljopen ande cikne grupe.

Ande dujto cikluso fundutne školako, pala sikljopen savo inkerelpe ando pherdo somćivdipen godirisajle e škole ando 31 procento, jal 392, a pala uladipen pe duj grupe 30,5 procenturja jal 383 škole, džikaj pala varesavo aver modeli 314 škole. E analiza e dine podatkurengi sikadine kaj e škole bare lasjamutnimasa dikhline pe livne kapaciteturja thaj umlalipen, sar kaj si vi ande reslin thaj sarbarr o širdopen e školake beršesko mišto kerdino sar et astarelpe e školako livnipen.

O Ministarstvo sićimako, džangliamko thaj tehnikane buxljarimako inćerda somćidipe e šerutne manušenca andar Nacionalno konzili romane nacionalne minotitengo (NSRNM), sar partneri ande organizacia pala sikljaripen e perutne rromane nacionalne minoritengo, save si phadadine kerdimasa pala arfimativne kujta ande školako 209/2020.berš thaj e prepozicia pala vazdaripen e sikljarimako ande školako 2020/2021.berš, vakarelpe po sajto kadale ministeresko.

Angla o NSRNM, line lelipe o Dalibor Nakić prezidento e NSRNM, e Ljiljana Lekić thaj o Božidaro Jovanović.

Mothodutne angla o Ministarstvo sikadine kaj ende persi školako berš dine 1207 stipendie pala sikljovne save džan ande mašakrutne škole a saven si rromano minoriteti, viz 357 vađe jal

persi berš. E afirmativne kujtenca xramosardine si 1890 sikljovne sar sikaven e pleminarne mothodimata, pal e rromai čhib e lementurenca nacionalne kulturako sićile 2.553 sikljovne.

Aktulno paruvno Čačutnari pal e kriterijuma thaj standardurja pala pokinipen e instituciengo save keren bući po

fundutno sikljaripen thaj barjaripen thaj po Čačarutno pala e kriterijurma thaj standardurja pala pokinipen e instituciengo save keren bući po maškarutno sićioplen thaj barjaripen ando kotor savo phandelpe e asisturenca save den dumo e rromane sikljovenge, e mištmatenca ande kotor prekal o paruvipen kam te anel nevimata save den šaipe te e godorimata ananpe po niveli e školengo, ali po angluno drom kerelpe trubutni napi pala đinde sikljovne savenca kam te keren bući e pedagoške asistenturja, pala e čhavre tahj sikljovne saven si rromano minoriteti.

Prepozicia pala redifinsaripe napesko o Nacionalno konzili kam te bičhalel lail, sar bi o Ministarstvo dikhelas jal si lačhes e thamijasa tahj finansijake konskvenca tah šajimatenca. O ministarstvo dija sugestija e Nacionalno konzileske te del informacije e rromane sudentenge te ande vrjama e studienngo šajt te alosaren alosardino dujsemestralno programi pala rromani čhib po studikano programo Čhib, lilarvnipen tahj kultura po Filološko fakulteti ando Belgrado. Orto si e sa studentongo save sip o Univezitetu ando Belgrado.

Sa kajda e šorutne andar o Ministarstvo informišisarde e šorutnen andar o Nacionalno konzili rromane nacionalne minoritengo, kaj kam te ande avutni vrjama e sa pedagoške asisturja te len ande onlajn sikljaripen savo o Ministarstvo kerel ande korelacia e Zavodosa pala vazdipen sikljaripako pala bućarne save inćaren sikljaripen pala xaćarne grupe. Kadava somćidipen si maj jekh pruva pala konstruktivno kerdipe maškar Ministarstvo taj o Nacionalno konzili rromane nacionalno minoritesko.

So si projektno sikljopen, pal so sikljopen po durjalipen?

Ando trujalipen ande savo intrego sistemo sikljarijapako, šaj vi te vakarelpe sastri raštra sidarimasa kerda digitalizacija, bututne noja sikadilepe ande sfera mothodimasko kerdipe, kaj si realno trašornipe katar kodova te varesave vazne teorije xamisarenpe. Duj noja savenca majbut arakhadosamen kana kerelpe svato pala e metodikane modelurja pala organizaca e sikljovipako si vađe projektno sikljarijapen thaj vi e nastava po durjalipen. (*distance learning*). Vikaj kam te ande kadaja perioda liduj modelurja sakajda te motghovenpe tahja sarana e situacijake pararelno sit e kerenpe, numaj si vazno te xačaras so sa lender semnisarel.

Sikljopen po durjalipen

si vađe phurano koncepto. Angluno baxtagorutno zumavipen dije nišani pe dešuinja e šelberšesko zhaj therdile po kodova te e sikljovne, save andar varesavo bišaipen sas činadine te fizikane isikhotaren po sikljopen, o materijali pala sikljopen len prekal e opšta jekhvar kurkes. E Univerziteturja kada modelo line angaljate vađe signutes taj pala samo dujore dešengi e diploma prindžarde univerzitetengo kerdili vesteske sar nivar dži akana, sar vi pala kodola saven naj sas love pala klsikane studie. Maškar kodova čačutni renesansa sikljopen po durjalipen dživdisajlo kana avilo o internet. Nojo e-sikljovipen, onlajn sikljopen, virtuelno lavni, vibinar, Muk (MOOC – *massive open online course* jal but themutno, phutardino onlajn kursurja) sigo pherde e safina vi ades crra savo sundalutno univerzitetu savo inčarel dži peste, naj les šaipen onlajn studiengo.

Xarnes, kadale konceptoske sam udžile čači revolucia kana si o dikhipen pala leleipen džaglipako.

Metodikanes dikhljindoj, o sikljopen po durjalipen mangel motivacia e sikljopengo, savi ande kadava suro butivar isikhote. Rajaripe e sikljove livnasa paruvelpo korkorikane organizaciasa e vrjamke pala bući ando sikljovipen, pal o fokusso si po rodipe e pustakengo tahj vastane materijalengo. O sikljopen šaj te organizuilpe vi intrego *asihrono*, so si e Mukovenca bututno suro., kajda te e sikljovne čí trubun te keren bući ande jekhutni vrjama, numaj kana kodo lenge godorisarel.

Vrjama pe vrjama lelpe vi *o sinhrono sikljopen*, sar e onlajn konsultacija jal somćidimata prekal učom isutne aplikacije pala komunikacija prekal o interneto. Pala varesavo činadino periodo jal napal zurjardino kotor e sikljopako, o sikljarno kerel testo (so si savaxti uladino zumavipen ka kasavo modelo) tahj sa kajda vi po durjalipen, po fundo aresutne phučimako, len e djindin.

VERVER MAŠKAR E BUĆI PO PROJEKTO THAJ PROJEKTIKANO SIKLJOPEN

Inćaripen kadale pustakako kerdilo sar phanglipe e xaćaripako andar e školaki livni tahj andar veraver organizacie save si ando kerdipe e NVO sektoreško savo kerel bući po sikljaripe. E autorja gindisaren kaj si o khetano bućaripe ververengo sektorengo, sar vi phandavipe xaćaripako te bi aresenaspe majlačhe rezultaturja ando sikljopen lungo ažukardino paruvipe, tahj naj vi jekhutno šaipen savi kam te del amen motivo te džas anglal. Organizacia "Connecting" andar o Pančevo kajda kerda intrego filmo " Sikljopen pala 4.0 revolucia", savo piltiasarel e trubulimata pala nevo džaipe tahja kamel projektikano sikljopen sar modelo pala avutni vrjama. Organizacia " Sikvman" andar o Nišo phuterda angal trin berš [„Unbox hab inovativnih](#)

edukacija” ando save e sikljovne mestimasa bućaren thaj sikljoven po verver čhand prekal e kursurja, kluburja thaj phuterdine mothodimata.

Maškar bututne aver inicijative vazdas vi lače maglimata katar e Rajarni Republika Serbia savi ande avlin anda nevo Thami pala fundutno sikljopen thaj barjaripen thaj Čačutnari pala plano e sikljipako. E programurja ande fundutne škole thaj e gimnazija ađes o akcento thoven po agor sikljipako tah buxljaripe pe kompetencije, pothan po testiranje thaj repetitivno džanglipen. Projektno sikljopen si pindžardino katar e rig phiravnengo ando sikljopen ande Serbia sar but efikasno metoda sikljarimaski savi šaj te mažutil ando angluno lalčhardipe sikljutnengo ando 21.šelberš.

Kodelesa ando phanglipen vazdisaras sigutni reakcia katar o Zavodo pala vazdipe sikljipako thaj barjaripako savi ande nakhline duj berša daija agor pe reforma sikljipako "Sikljopasa pala realizacia neve programengo sićipako tahj sićimako savi se orijentisardine po agordipen" e khetane bućasa e Minstrastvosa pala sikljopen thaj tehnikano buxljaripen, sar vi onlajn sikljopen "Projektikano sikljopen" kehetane bućasa e Unicefosa.

Kadava saikto naj jekhutne misala lačhutne praksako tahj ande kadaja pustak kam te arkhnenen majbut vađe, ali si adekvatno pruva bare kapacitetosko save amare sikljopen i si, sar vi lundžarimata dži ka save šaj te aresas lelimasa e motoda projektno sižopako. Plaem, mol te pe kadava than, maj anglas so lasa te dikhas pe korkoriutni organizacia e projektutne sikljopako thaj laske ikljaripako po durjalipen, te mothovas savo si veraver maškar projeto thaj projektikano sikljovipen.

Angluno laĉhardipen pla realizacija e projektutne sikljipako

Saikto xarano edukatori dženl kaj si baxtagoruto anglunolaĉhardipen sarbar drom dži ka baxtagor. Projektno sikljopen sar vastipe ande kodova jan veraver: o sikljarno trubul thaj musaisarel te anglallaĉhardolpe pala sikljopen viz kaj kam te e lidersko rola ando baro napi te mukhel e sikljrnenge, lesko godor ipen si po agor agorimasko, te inkerel thaj inĉarel intrego proceso. Phuĉipe sar te vazdelpe o sistemo ande savo si sa e sikljarne akhardine te sikaven pesko individualiteto.

Sar te keras te xaĉarenpe akhardine te inkalen peske ideje jal te pala varesavo problemo gindisaren? Skolake livna ande save si savaxatano fokuso po moldipen thaj moldipe naj than ande savo kam te lokimasa te arakhadolpe sikljarno savo si xarano te "marel dilimos" (pe varesave rodimata jekh katar majbare dara ka terne isi kodova ta na peren "dile ando them).

Istorija pala nevimata sikada but droma kaj si vareso dikljindoŝ kerdilo sar dilimos ando ĉaĉipe sas inicialno kapisla pala intrego nevi ideja. Po agor, baxtagor projektutne siĉopako bututnes umlal vi katar e motivacija e sikljovneski., pal laĉho sikavutno kam et džnel na naumaj te džungavel e manglin, uĉom vi te teljarel thaj inĉarelj basta nivelu motivaciako dži po agor e procesosko.

Pala sa kadava si ando trubulipe varesavo verver anglunu ĉahripe katar kodoja savi ŝaj lokimasa te lekhavelpe po lil thaj te delpe ka pedagogo ŝkolako sar dokumento. Ŝaj avela kaj ande kodova nojo majmiŝto te vakarelpe kaj e projektno nastava mangel *gindiripen*, pal kodova naj pares te reselpe, ako ĉi xutarenpe vazne thava save srbararen te kadava proceso del peske reslimata.

ANGLUNO PHIR : O konteksto

Pala šird, trubul te das čačipe kaj vađe savaxt či therdepe e anglune kerdimata te amaro sistemo pala o sikljopen del dumo te intrego nakhel po modeli projektone sikljopako.

Kerdipe pala kodova si e sikljutne planurja ververe predmetongo, buxlo undžilipen savo e skljoyneske delpe ande škola, biliparno lačhardipe e školengo, inicialno sikljripen e sikljarnengo thja maj dur. Maškarkodova, čačrne sam majanglal vi po kodova kaj si o sikljarno vi majdur šorutno faktori savo anel vareso nevo, šukar thaj lačipe angla peske sikljovne, thaj kodova naj verver či kana keras svato pala projektno sikljopen.

Te bi tumen mišto kerenas palno pala e časurja e projektno nastavako, bizaras tumen te lesjamasa dikhen verver aspekturja e kontekstosko nado savo zumaven te andrisaren kadaja inovacija. Ake varesave teme pala save trubun majanglal te gindisaren.

Svi akteri projektne nastave i ciljna grupa

Ućom amen vakardan kaj ande projektno sikljopen line kerdipe e klase sar jekhutno timo. Kana vakaras *timo*, tela kodova las gođate kaj sa le džene len kerdipe, saikto prekal peske šaimata thaj afiniteturja. Projektno sikljopen naj ačhavdino feri pala pherjale thaj talentujime sikljovne, mamuj kodova, kodova si šaipen te intrego klasa majmišto phandavel, ververimata maškar e sikljovne te integrišinpe thaj te zurjarelpe o timsko ođi. Pe kadava phučipe či tromal te vale dži ko kompromiso. , pal paćan te mišto ginisarelape, o projektno sikljopen šajt te avel vi but

baxtarne efekturna ando baxtagoripe pe socializacia, integracia e xacardine grupengo mašakar e sikljovne thaj kildutnipe vi aktivisaripe e sikljovengo e uladine trubulimatenca.

Po niveli klasako, trubulipen si majanglal te kerelpe lačo andripen thaj te thovenpe dušle čačikane komunikacie. Importantno si te mothovelpe kaj sam savore čačes verver, kaj či džanas vi kaj naštis asvore sa, ali sakajda ande kodova vi pašljol o lelipe pala khetanočidipe thaj socializacia. Trubul te delpe motivacija e sikljovengo te inkljen andar e zona komforeski, pal palem te injerdolpe pedogikani rola thaj et mažutinpe te čačikanes molden peske šaimata.

Lačo timsko buči sakajda mol na feri kaj si savore kildutnisdine, učom vi kodova kaj si pala manglini buči thaj atmosfera po časogodorisarno saikto sodženo ando timo. Zumaven te o zumavipen thoven kajda te avel livnipen pala sikto, katar majkvalitetne džika majpasivo, thaj den sa tumendar te savaxti ambolden len po orturja - sigokam te lenlen te čačes dikhena kozom si imortantne.

Sarbar kaj si ande majterne klase fundutne školako but majlokese te kerelepe manipulacija e rindosa kajda te phandavenpe le časurja thaj te therelpe majbut vrjama pala buči. Undaras te učom ande kodova barjaripe te zumaven te phandaven na feri verver časurja, učom vi verver klase, te pala kdova si fizikane umlavimata. Keren svato e kolegenca thaj zumaven te bar pe varesave aktivosturja projektutne sikljopako keren khetanes. Na feri kaj kam te neumaj e čhavre te pašarenpe, učom vi tumen kam te sikljoven jekh averestar. Šajovela kaj baš o porjektikano sikljopen abseri te " crden ande paramiči" e sikljarnen save incaren majuče klasenge, thaj e sikljovne kajda len abseri te pindžerenlen.

Ande majuče klase sa umlal katar o lošalipen maškar e kolege thaj xaranipe pala khetani buči. Ande kodova nojo, kam te zumaven majanglal kodelesa so si majcra kompleksno, so či mangel korelacia bututne premetengo jal kam te kildisaren e kolegen savenca si tu men vrjama pe vrjama lačo bučaripe.

Xarno bzaripe: zumaven varesosa bipharutnesa thaj vazden kodo crra po crra. Kodova si sajkh vi jekh katar fundutne principurja e projekte sikljopako thaj voj zurjarel te džan anglal vi tumen, pal na feri tumare sikljovne.

RESURSORA E PLANIRIMASKE THAJ E REALIICIJAKE PROJEKTONGE ŠIKŠUTNAKE THAJ E ŠIKŠUTNAKE PO DURIPE

E šikšutnimaske programura trubun te djan pala e neve trendura ane turljifar industrije thaj andarenpes kadja kvalitetno te gatisaren e sikljarnen e biažukardutne avutnimaske. Nićutno dikljaripe e relevantnutne hajingengo , skencijengo, anglalilimaske ekonomijake thaj e amalimasko intrego, resljarel sar e personalnutne anglalilimaske e sikljovnengo kadja i e potencialnutne anglalimaske saeinćarimaske kvaliteteske ane skolake klase. Lindoj ano dikhlipen o than save e sikljarne silen ano planiripe e šikšutnako thaj e laćharimasko pire planorengo, e autora sesa kodoleske e prezenterimasko on line bazako djanglipe kado thavdipe loćaren.

O prezebtiripe e djanglimaske bazako save e autor e djanglimaske pustakako barikanimasa akharde „Resursura“ tasvirisaren e autoreske domenura.

O resurs sar kaj si o Gugl djangljutno (Google Skoluratno) lundjarel šansa savorendje te dikhljaren e vidjanutnengi bući andar savetena bati. TED, pe dujto rig, prezentisarel laćhi baza ano video formato savo si idealno te prbmnisavolpes ane sikljovnengi klasa. Bututne lekcijean kaj baza si nakhavde pe serbikani ćhib.

O portalo „Te djivdisare e demokratija“ lundajrel droma ano dikhlipen e djanglimase pustakengo te sikavelpes e lekcija e forutnendje sikljarimaske.

Petnica

E rodimaski rig Petnica fundutni si ko 1982. berš pe inicijativa e terne grupake rodutnegi, sikljarnengo thaj studentengo save naj bahtale e isutne praksasa ane edukacija thaj o formiripe e terne vidjanutne kadrorengo. Voj sa angluni organiyacija ane atuncikani Jugoslavija

E anglalimata e Petnicake online resursengi

- Mukljutne si e prmbnimaske.
- Prednosti Petničkih onlajn resursa:Pašutne si e e internet dromesske prezentacijasa Petnice,
- Organizime si ano ramo e PDF dokumentesko, e resursura šaj te ulavenpes e turljifar kanalencar, katare Fejsbuk grupa, thaj prekaj o nejlo thaj serviso e e paruvimaske bičhalde vorbengo sar kaj si o Vajber vaj o Votsap
- E baza ć e linkura mamuj e sajtura thaj e on line kursura. eren e relevantutne PDF pustaka, video iskirimata ane savena formatura

Digitalno Etnosikani biblioteka e Srbijaki

E Digitalno Etnosikani biblioteka Srbijaki ćerdi si ano thavdipe e principesko pašipe e djanglimaske thaj e informacijengo. O digitalizuimo kerdipe andar e kolekcia e Etnosikane bibliotekako e Srbijako si themutno etnosikano barvalipe.

E anglalimata e Digitanutne bibliotekake E Srbijake:

Intrego saoinćaripe si mukljutno.

Pala e digitalizuime pustaka thaj oustaka ane vak formatengo, o saoinćaripe si barvalutno i digitalizuime purate fotografijencar.

O saoinćaripe jekhutnikane organizuime, sose tematikane si ulavdutno ane ćhnavdutne kolekcije, so e prbmnutne manušenge lundjarel sidjarnutno rodie thaj loke arakhadol e rodunti bući.

Arxiv

Arhiviks (*arXiv*) si putardi arhiva e skencijenge tekstengo andar e fizika, matematika, računarengne skencije, kvantitativnutne biologija, kvantitativno finansija, statistika, elektronika thaj skencija katar e sistemura thaj ekonomija.

O Arhiviks si digitalno resurs save finansiril e jekhuri, majlačhe e forutne korkorutnikane donacijencar. Fundisarda la o Paul Ginsparg ko 1991. berš, a laće bućasa vastarutnisarel o Univerzitetu Kornel, e Kapatne Amerikaće Raštre.

E anglalimata e Arhivikaće:

- O Arhiviks si mukljutno e prbmnutnimaske.

- E baza keren e savena skencijake tekstura katar e majneve reslimata katar e ljipardutne bati.
- Pala kado, e baza nicutne dikhljarelpes.
- E tekstura si ane forma PDF thaj word dokumento, bipokinde si ljipeimaske, so kadja šajutnisarel ljengo loko phiravipe, majlaćche maj lungo ulavipe

Google Scholar

O Google djangljutno (*Google Scholar*) si mukljutno veb nakhavljutno rodutno e skencijenge bućendje, savo ane beta verzija lansirimo sas vadje durutne 2004 berše ano ramo e Google familijako

O anglalipe e Gugl djangljutnengo sar haljetave.

- Maj bari baza e šenimatange ane literatura pe lumia. E baza ćeren e recenzirime djanglimaske tekstura, pustaka, koonferencijenge buća, disertacije, bućarne verzijenge, tehnikane raportura tahaj aver skencijaki literatura.
- Vadje jekh manajutni karakteristika kal haljetavako dichelpes vi ano šajipe e rodutnakoe skencijake literaturako pe serbikani ćhib.
- Lundjarel šajipe ano ramo pire bibliotekako te organizuisarel e teksture, misaleske e maj dosnikane drbarimaske

NaPON

Nacijako portalo e putarde skencijako (Napon) mi[koisajlo ano mart 2020. Berštthaj sikavel zor e miškoimaskoe putarde skencijako save si reslipe e skencijako reslipe, voj finansiril andar o budzeto e Republikako Srbijako, tahaj pašarel lens a forutnedje save mangen len.

Anglalmata e NaPON portaleske:

- Mukljutno thaj ahavutno skencijako saoinšeripe.
- E šajimata direktutne phandimaske e rodutnencar, artistencar, e mangle organizacijencar thaj kompanijencar, p jekh than arakhenpes sa e potencialutne partnera, savena reslimatange
- grupe andare buvljutne themutnimata, save loke šaj te phaglisavon ane savena sikljarimaske inicijative.

TED

O TED – si akronimo e svatorengo, svato e tehnologijako, khelimasko thaj dizajno (*Technology–Entertainment–Design*) – bi-profitikani organizacija, fundutni ko 1984. berš ane Kupate Amerikane Raštrenge. Kaja biprofitikani organizacija si inspirišime jekhutne idejasa – buvljaripe e inspirativno paramićengo, djanglimasko thaj idejengo. Voj organizuil konferencije

E anglalimata eTed platformake:

- Baza e vaćarimatanca si bi pokindi thaj loki si e rodimaske.
- E platforma e prbmuntnen ni tradel te registrinpes, o intrego saoinćaripe si transparentno, sar pe korkorutni platforma, kadja vi po Ju tjub amalikani drakhin.
- Prioriteto e dikhljarimaske vaćarimasko po TED platforma dikhelpes an kado so si tumenge paše o nakhavipe e vaćarimasko pe but lumijake čhiba.
- But vaćarimata si nakhavutne pe serbikani čhib.

Google Arts and Culture

O anglalipe e aplikacijako Gugl si o artistipe thaj e kultura:

- Majbari lumijaki baza e kulturake ačhimaski.
- Loko rodipe savi savorendje šajutnisarel po klik te aven djiko rodutno saoinčaripe.
- Del savena opcije e sikljarimaske, sar kaj si, eksperimentišipe, savo lačharel o thavdipe e rodimasko thaj o lindipe e djanglimasko andar o domeno e artistimasko thaj e kulturako.

Living Democracy

O Portalo te djivdisare e demokratija (*Living Democracy*) prezentisarel o reslipe e jekhutne alavutne projektesko savo ícarda o konsilo e evropako. O Inčaripe e portalesko, majlače e mukljutne resursura, kreirime si sa e sikljarnenge, ulavdutne kodolenge save sikaven o forutnedji edukacija thaj sikljaripe, pe bututne thaj o maj manajutno vastušej e anglalimaske e kritikane gndimasko thaj forutne solidarimasko.

E anglalimata e portaleske te Djivdisare e demokratija:

- O portalo thaj o intrego saoinčaripe si ano dikhlape e djanglimaske pustikako thaj e dindutne materijalengo pe serbikani čhib.
- Sa isutne resursura si mukljutne, kadja loke lindonpe
- Pala e skincijake pustik, e baza e mukljutne resursengi karakteršin vi e manajutne promotivno materijalura.
- Pala kado e karticee čhavorikane hakajenge, oficijalno dokumentura pe evropako niveloandar o domeno e manušikane hakajengo thaj o video saoinčaripe ano dikhlape e animirane filmorengo.

E DROMA THAJ TURVINJIMATA E PHANGLIMASKE E JEKHORASA THAJ E ŠIKŠUTNAČE FINANSIRIMASKO

Ćerdolpes kaj si ljindo o došalipe kaj o sikljaripe resljarelpes salde ane skole. Aj, e sikljaripe bućarne ano buvlipe e lumijako sikaven kaj e manuša sikljon pe sa e thana thaj univar an saikto momento thaj o manuš sikljovel djikaj si djivdo. Si šajipe te sikljolpes prekal e organizuime thaj biformalno programura, sar vi ano informalno konteksto. O klidi e kvalitetno sikljaripe si ano ulavipe thaj prbmnipe thaj kethanutni bući. Kethanutni bući e civilne organiyacijencar

Laćho resurs ane lokalne jekhora si e organiyacije e civilne amalimatange. E skole thaj lendje bućarne ane jakha e donatorenge vadje den biažukardutni paćiv thaj feri koda sikaven kaj si but mangljutno partneri saiktone organiyacijengo.

Pe dujto rig, e organizacije ane nakhle berš e anglalimaske thaj bućarimaske anglalisarde savena ekspertize, katar e kompanijendje ćidimasko e vastušengo, prekal o masovno ćidipe e vastušengo, sa dji ko djanglape katar koda sar iskirisavon thaj implemetiripes e nacionalno thaj e ervopake projektura.

E misala e kethanutne bućaće thaj kerutnimasko dikhljarenpes maj anglal ane šajimata save den e donatura, sar kaj si e Evropaki komisija prekal o program Erasmus thaj e regionalno kancelarija e ternendje (RYCO), a save bićhinadutne zurjaren e potencijalno partneren pire akharimase dromencar pe kupatni bući maškar e skole thaj o civilno sektori.

Kodoleske, akhara e sikljarnen an pire jekhora te roden e lokalne organiyacijen savencar si than e kupate bućuarnimasa thaj pala kado te len participacija an varesavo katar e nacionalno, regionalno, evropake konkursora , thaj kethanutne den po propozalo te den e projektura e kompanijenge, sar e lokalne, kadja e nacionalno thaj multinacionalno thaj multinacionalne kompanijenge.

Ćidipe e lovengo po lokalo

Jekh katar e majbare akharimata savesa saikto ko kerol ane šikšutni arakhelpes si o bioisipe e fundutne vastušengo e kavalitetne šikšutnake sikavimasko. O ćaćimos si amare skole kaj naj sode trubul gatutne, aj ćaćipe si kaj savena reslimaske grupe, sar

kaj si e kompanije thaj e forutne den bari zor andar o berš ano berš sar kama bi e akanutni situacija ane skole anglalisarela.

Formatikano kabinet-SID

Pe funda pe kala podatkura, ćerdolpes
vkaj po thanbićinip

Pe funda pe kala podatkura, ćerdolpes kaj po thanbićinipe e ćidutnimaske vastušengo si than save e šikšutnake bućarutne šajina bi te len sar bi finansirina o inkalipe e projektutne šikšutnako vaj avere varesavake sikljarimaske inicijativako. Sar jekh katar e akharimata an kado thavdipe ćhutolpes o ćaćipe kaj e šikšutnake sikljarutne naj len sode trubul djanglipe sar te kreirin e rudjutni e donacijake vaj sonzorimase, vaj najlen sode trubul vrjama te, palaa o nićutno, len pes i kode avere bućencar, te bićhalen e mejlura, komunicirin e neve partnerencar, djan pe arakhaimata thaj odoring prezentisaren e ideje savenge si lenge trubuitno o inćaripe.

Masovno ćidipe e lovengo

Po anglutno sikavdutno modelo e finansirimasko bazirilpes o modelo e masovne ćidimasko e vastušengo, savo ake dešberš sukcesesa finansiril e širdutne ideje. Piro sukcesesko nakhavipe arakhel ane Srbija, sostar sigende ka vaćara. O Kraudfanding si onlajn thavdipe e vastušenge ćidimasko katar o baro gindo e manušengo save ulaven jekhutni mangin ano phanglipe e projektosa save inćaren. O svato *crowdfunding ćerdilo katare anglijako svato crowd*, so si grupa, butipe, masa tahaj o svato funding savo si finansiripe.

Crowd-funding Srbija, lundjaren savena dikhlimata e inćarimaske -katar o trening dji o nakhavipe e djanglimasko, prekal o kethano kreiripe e saeinćarimasko e kampanjenge thaj, pala kado, promocije ano themutnipe

E anglalimata e kraudfandinga:

- kxançi ni mol tumen te dikhen, e platforme si bipokindutne thaj saikto šaj te kreirisarel thaj avazisarel le lenge dromesa.
- Pala e ćidutne love tumare idejenge, o laćhipe dikhelpes vi ano bararutno dikhlipe (ka aven dosti ane medija, o sajto tumare skolako vaj projektesko ka avel laće pozicionirime po Gugl), but manuša ka akharen tumen thaj ka mangen te keren bući tumencar.
- E sikljovne ka haćaren te ćeren vareso so si ano trendo, ka aven ane situacia kaj pire djanglimata thaj kompetencije nakhaven thaj sigo te dikhen o reslipe, so ka anel te aven bahtale ano thavdippe e sikljovimasko.